

**ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ CUM
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ**

Ο cum άλλοτε εμφανίζεται ως πρόθεση (εκφερόμενη πάντα με οργανική αφαιρετική) και άλλοτε ως υποτακτικός σύνδεσμος (χρονικός, αιτιολογικός, εναντιωματικός). Στο μάθημα αυτό θα τον εξετάσουμε ως χρονικό σύνδεσμο.

Όταν ο **cum** εκφέρεται με **οριστική** διακρίνεται σε: - **καθαρά χρονικό**

- επαναληπτικό

- αντίστροφο

Όταν όμως εκφέρεται με **υποτακτική** ονομάζεται **ιστορικός-διηγηματικός**

Καθαρά χρονικός (8, 43, 44): χρησιμοποιείται και για τις 3 χρονικές βαθμίδες (παρελθόν, παρόν, μέλλον) και προσδιορίζει χρονικά την πράξη ή την κατάσταση που περιγράφει η πρόταση εξάρτησης (συνήθως η κύρια).

π.χ.

Cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit? = γιατί, όταν αντίκρισες τη Ρώμη, δεν σου πέρασε από το μυαλό; (43)

Επαναληπτικός: εκφράζει αόριστη επανάληψη (όπως οι υποθετικοί λόγοι της αρχαίας ελληνικής)

cum + οριστική ενεστώτα/ μέλλοντα: αόριστη επανάληψη στο παρόν-μέλλον

cum + οριστική παρατατικού/ υπερσυντέλικου: αόριστη επανάληψη στο παρελθόν

π.χ.

Cum civitas bellum gerit (15) = κάθε φορά που η πολιτεία διεξάγει πόλεμο

Cum illa cubiculum mariti intraverat (23) = κάθε φορά που εκείνη έμπαινε στην κρεβατοκάμαρα του συζύγου

Σημείωση: ο σύνδεσμος **quotiescumque** ισοδυναμεί με τον επαναληπτικό **cum**

π.χ.

Quotiescumque avis non respondebat (29) = κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε

Αντίστροφος: δηλώνει το αιφνίδιο γεγονός και αναφέρεται μόνο στο παρελθόν. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου συχνά μαζί με το επίρρημα repente (ξαφνικά). Η κύρια πρόταση εκφέρεται με οριστική παρατατικού ή υπερσυντέλικου, την οποία συνοδεύουν συνήθως τα επιρρήματα *vix*, *aegre* (μόλις και μετά βίας). Από άποψη χρονικής βαθμίδας εκφράζει πάντα το υστερόχρονο (ουσιαστικά λέγεται αντίστροφος, γιατί θα έπρεπε οι προτάσεις να λειτουργούν αντίστροφα, δηλαδή η κύρια να είναι χρονική και η χρονική κύρια).

π.χ.

Ibi vix ... dederat, cum repente apparuit ei species horrenda = εκεί μόλις είχε παραδώσει..., (όταν) ξαφνικά εμφανίστηκε μπροστά του μία φρικτή μορφή(14)

Ιστορικός-διηγηματικός: χρησιμοποιείται για τις διηγήσεις του παρελθόντος και εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (για πράξη σύγχρονη) και υπερσυντέλικου (για πράξη προτερόχρονη). Υπογραμμίζει τη *βαθύτερη σχέση* της δευτερεύουσας χρονικής με την κύρια πρόταση, δημιουργώντας μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους. Η υποτακτική έγκλιση τονίζει τον υποκειμενικό χαρακτήρα της πρότασης.

π.χ.

Ego, cum te quaererem, ancillae tuae credidi ... = εγώ όταν σε ζητούσα, πίστεψα την υπηρέτριά σου ...(24)

Cum omnes recentem esse dixissent, inquit = όταν όλοι απάντησαν ότι είναι φρέσκο, είπε(25)

Ημερομηνία τροποποίησης: 17/01/2012